

CABINET CYNGOR GWYNEDD

Adroddiad i gyfarfod Cabinet Cyngor Gwynedd

Dyddiad y cyfarfod:	14 Chwefror, 2023
Aelod Cabinet:	Y Cynghorydd Craig ab Iago
Swyddog Cyswllt:	Carys Fôn Williams
Rhif Cyswllt:	01341 424368
Eitem:	ADRODDIAD PERFFORMIAD AELOD CABINET TAI AC EIDDO

Y PENDERFYNIAD A GEISIR

Derbyn a nodi'r wybodaeth yn yr adroddiad.

Y RHESYMAU PAM FOD ANGEN PENDERFYNIAD

Er mwyn sicrhau rheoli perfformiad yn effeithiol

1. CYFLWYNIAD

- Pwrpas** yr adroddiad hwn yw diweddarau'r Cabinet ar yr hyn sydd wedi digwydd yn fy meysydd fel Aelod Cabinet dros Dai ac Eiddo. Yn gryno bydd yn cynnwys diweddiariad ar brosiectau Cynllun Cyngor Gwynedd 2018-2023, lle mae'r mesurau perfformiad arni; a'r diweddaraf o ran cynlluniau arbedion ariannol.
- Rydym yn parhau i wynebu heriau sylweddol yn y maes digartrefedd, fodd bynnag, ein nod fel Cyngor yw sicrhau nad oes unrhyw un yn ddigartref yng Ngwynedd, ac mae'r Adran yn gwneud cymaint â phosib i wneud y sefyllfa'n well i bobl Gwynedd. Gweler 2.1.1 i weld y cynlluniau hyn.
- Rydym yn dal i wynebu argyfwng tai, ac yn parhau i weithio'n rhagweithiol i roi cymaint â phosib o gyfleoedd i bobl Gwynedd fyw yn lleol trwy'r Cynllun Gweithredu Tai. Mae nifer o gerrig milltir allweddol wedi'u cyrraedd ar y daith hon, er enghraifft mae datblygiadau cyffrous o safbwynt y rhaglen ddatblygu tai cymdeithasol, mae ein gwasanaeth ynni newydd yn helpu nifer o bobl Gwynedd gyda'u biliau ynni, ac mae nifer o dai wedi'u prynu.
- Mewn ymgais i gynyddu'r stoc dai sydd ar gael i'r Cyngor symud unigolion o lety dros dro i lety parhaol, mae'r Adran wedi dechrau gweithredu Cynllun Lesu Cymru: Gwynedd. Cynllun yw hwn sy'n annog landlordiaid preifat i lesu eu heiddo i ni am rent gwarantedig am gyfnod o 5-20 mlynedd. Mae hyn yn ei dro yn ein helpu i leihau ein dibyniaeth ar lety dros dro. Mwy am Gynllun Lesu Cymru: Gwynedd yn 2.1 – 1ch.
- Hoffwn eich atgoffa bod yr holl faterion a nodir yma yn cael eu trafod yn gyson, ac wedi'u craffu gennyf ar y cyd â'r Prif Weithredwr, Pennaeth a Rheolwyr Gwasanaeth yr Adran.
- Yn gyffredinol rwy'n fodlon iawn gyda chynnydd y prosiectau sy'n cael eu harwain gan yr Adran yn unol â Chynllun y Cyngor a'r mesurau perfformiad yr wyf yn gyfrifol amdanynt. Nid oes dwywaith bod heriau digynsail yn ein hwynebu, rwy'n hyderus fod gan yr Adran gynlluniau addas i gyfarch y sefyllfa hyd eithaf ei gallu.**

2. PROSIECTAU CYNLLUN CYNGOR GWYNEDD 2018-2023 (Blaenoriaethau Gwella)

2.1 Diffyg cartrefi addas i bobl Gwynedd: Gweithredu a gwireddu prosiectau ein Cynllun Gweithredu Tai er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i bobl leol gael cartref addas o fewn eu cymunedau

Hoffwn dynnu'ch sylw at y prif gynlluniau y mae'r Adran yn eu blaenoriaethu ar hyn o bryd.

2.1.1 Cynlluniau digartrefedd

Ar hyn o bryd mae 669 o unigolion yn ddigartref yng Ngwynedd ac mae'n rhagolygon yn darogan y bydd y niferoedd sy'n cyflwyno'n ddigartref eleni yn gyson, os nad uwch â'r llynedd. Mae unigolion mewn llety dros dro yn parhau i fod yn uchel, gyda 211 o unigolion wedi eu lleoli mewn gwahanol safleoedd ar draws y Sir. ac eto, rydym yn darogan y bydd y nifer fydd wedi bod mewn llety dros dro dros y flwyddyn yn ei chyfanrwydd yn debyg i'r un nifer y llynedd.

Rydym wedi gweld cynnydd nodedig yn y niferoedd sy'n cyflwyno'n ddigartref o ganlyniad i landlordiaid yn rhoi "rhybudd adran 21" i denantiaid, sef rhybudd eu bod yn rhoi'r gorau i osod eu heiddo ac felly'n dod â'r denantiaeth i ben. Rhwng Ionawr a Rhagfyr 2022, rhoddwyd 169 rhybudd – cyfartaledd o 14 y mis. Er mwyn monitro'r sefyllfa, dechreuwyd gasglu'r rhesymau a roddir dros roddi'r rhybuddion (os oedd y tenantiaid yn gwybod), ac roedd 78% o'r achosion oherwydd bod landlord yn gwerthu'r eiddo. Effeithiodd hyn gan fwyaf ar deuluoedd (51%) a phobl sengl (43%).

Mae'r Adran yn ymdrechu i wneud popeth o fewn ei rheolaeth i gynnig datrysiadau i'r sefyllfa hon, yn bennaf trwy'r Cynllun Gweithredu Tai sy'n cynnwys amrywiaeth o brosiectau o ddatblygu llety â chefnogaeth (prosiect 1a), i sefydlu cefnogaeth arbenigol iechyd meddwl (prosiect 1d). Dyma dynnu'ch sylw at ambell ddiweddariad:

1a: Cynlluniau tai â chefnogaeth i'r digartref

Mae Cynllun 1a y Cynllun Gweithredu Tai yn anelu i godi 38 o unedau llety â chefnogaeth i unigolion digartref mewn lleoliadau ar draws y sir.

Rhai o'r cynlluniau sydd ar y gweill yw:

Datblygiad	Unedau	Diweddariad
35 Ffordd y Coleg, Bangor	3	Datblygu hen adeilad segur yn llety â chefnogaeth Prif waith adnewyddu wedi gorffen gyda manion ar ôl Trafodaethau ar y gweill i sefydlu trefniadau rheoli safle
Glan Wnion, Dolgellau	5	Datblygu hen Ysgol Glan Wnion yn llety â chefnogaeth Mae to ar yr adeilad newydd ac mae gwaith yn mynd yn dda Mae tywydd garw wedi effeithio ar yr amserlen ychydig, ond nid oes achos i bryderu ar hyn o bryd
137 Stryd Fawr, Bangor	12	Llety â chefnogaeth tenantiaeth. Adra sy'n adeiladu, a bydd Tai Gogledd Cymru yn rheoli'r safle. Mae'r gwaith ar godi'r strwythur wedi dechrau fis Medi 2022 a rhagdybir cwblhau'r gwaith erbyn haf 2023 Trafodaethau ar y gweill i drafod les a chyfathrebu'r datblygiad
Llety ym Mhwlheli	2	<u>Trosi tŷ gwâg i fewn i ddwy Uned arwahân,</u> <u>Fflat 1 llofft i'r llawr gwaelod</u>

		Fflat 2 lofft l'r llawr cyntaf/ail Contractwyr ar safle, gwaith oddeutu 65% wedi ei gwblhau gobeithio gorffen erbyn Ebrill 2023.
Podiau, Caernarfon	4	Rydym wedi llwyddo i oresgyn materion yn ymwneud â dŵr gyda Dŵr Cymru ar y rhan fwyaf o'r podiau Byddwn yn eu dodrefnu dros yr wythnosau nesaf a gobeithir symud tenantiaid i mewn yn ystod yr wythnosau nesaf

1ch: Pecynnau cefnogaeth i landlordiaid preifat: Cynllun Lesu Cymru: Gwynedd

Y tro diwethaf, adroddwyd bod yr Adran wrthi'n gweithio ar gynlluniau i ddatblygu pecynnau cefnogaeth ar gyfer landlordiaid preifat er mwyn eu hannog i gynnig tenantiaeth i bobl leol sydd mewn angen am dai, yn hytrach na'u gosod am gyfnodau tymor byr neu fel llety gwyliau. Llwyddodd yr Adran i ddenu grant dros £2.7m ar gyfer y prosiect hwn ac mae'r cynllun bellach wedi'i lansio ers 8 Tachwedd, 2022. Ers hynny, rydym wedi derbyn sawl ffurflen fynegi diddordeb gan landlordiaid ar draws y sir, Rhoddwyd targed gwreiddiol gan Lywodraeth Cymru o 4 uned ar gyfer 2022/23, ond yn sgil diddordeb uchel sydd wedi'i ddenu i'r cynllun, rydym yn hyderus y byddwn yn pasio'r targed yn braf, a bellach yn anelu at ddod â 19 o unedau ychwanegol ar y cynllun.

1d: Cefnogaeth iechyd meddwl arbenigol

Mae atal digartrefedd yn rhan greiddiol o waith y Gwasanaeth Digartrefedd, ond mae canran y tenantiaethau sydd dan fygythiad oherwydd materion iechyd meddwl wedi bod ar gynydd. Er mwyn osgoi sefyllfa ble mae'r unigolion bregus hyn yn colli eu tenantiaeth, mae'r Adran wedi cynyddu ei chapasiti i allu cynorthwyo a chefnogi unigolion i barhau yn eu cartref.

Ym Medi 2022, penodwyd Cydlynnydd Iechyd Meddwl i weithio fel pwynt cyswllt rhwng y tîm digartrefedd yma yn y Cyngor a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr. Cyn y Nadolig, penodwyd Uwch Weithiwr Achos Iechyd Meddwl a dechreuodd ar ei swydd ddechrau Ionawr eleni, fydd yn atgyfnerthu'r cysylltiad a'r cydweithio rhwng y ddau sefydliad ymhellach.

Trwy hyn, bydd cael mynediad at wasanaethau iechyd meddwl yng nghyd-destun digartrefedd yn broses fwy llyfn a rhwydd, sy'n golygu y gallwn fod yn fwy rhagweithiol i allu atal rhywun ddod yn ddigartref cyn iddi fynd yn rhy hwyr.

2.1.2 Cynlluniau Prynu Tai a Phrynu Tir

Mae'n hysbys bellach fod y Cyngor yn bwriadu prynu tai i'w rhentu i drigolion Gwynedd, gan anelu ar ddiwedd cyfnod y Cynllun Gweithredu Tai i fod yn berchen ar oddeutu 100 o dai er mwyn eu gosod i drigolion lleol. Bwriedir hefyd brynu tir datblygu addas er mwyn datblygu ein tai ein hunain, fel y nodir yng nghynllun 3ff y Cynllun Gweithredu Tai.

Hoffwn atgoffa fy nghyd-aelodau o'r gwaith dygn sydd wedi, ac yn parhau i ddiwydd ar y cynlluniau hyn ac sy'n aml yn gorfod digwydd y tu ôl i'r llenni oherwydd ei natur sensitif a chyfrinachol.

Ond rydw i'n falch iawn o adrodd bod 8 tŷ wedi'i brynu fel y dangosa'r map isod, gyda 5 arall naill ai'n agos i gwblhau neu â chytundeb i brynu ac yn nwylo'r cyfreithwyr. Ein bwriad yw gosod y tai ar rent canolraddol i berson â chysylltiad lleol ac sydd mewn angen am dŷ o'r fath.

2.1.3 Cynllun Cymorth Prynu Gwynedd

Mae'r Cynllun hwn – cynllun i brynwyr tro cyntaf, neu i unigolion a theuluoedd sy'n cael trafferth fforddio prynu cartref addas ar y farchnad agored – yn gallu cynnig benthyciad di-log i gau'r bwllch rhwng pris eiddo a'r hyn y gall unigolion ei gynnig ar ffurf morgais a blaendal. Y nod trwy hyn yw gwneud tai yn fforddiadwy i drigolion sy'n cael trafferth cael morgais digonol i brynu tŷ ar y farchnad agored yn eu hardal leol. Trwy gyfuno arian o Gronfa Premiwm Treth Cyngor Gwynedd, a chyllid ychwanegol gan y Llywodraeth fel rhan o Beilot Ail Gartrefi Dwyfor, mae gwerth £13m o fenthyciadau ecwiti ar gael er mwyn rhoi cyfle i fwy byth o bobl brynu cartref oddi ar y farchnad agored yn eu cymuned leol. Mae'r cyllid yn cynnwys buddsoddiad o £8.5m gan Lywodraeth Cymru fel rhan o Beilot Ail Gartrefi Dwyfor.

Ers ei lansio ar 13 Medi mae 15 Uned wedi'i gymeradwyo ar draws Gwynedd, 6 eraill mewn amryw gamau yn ystod y broses. Daw'r ymgeiswyr o ardaloedd ar draws y sir gan gynnwys Llanystumdwy, Edern, Porthmadog, y Felinheli, Harlech a Llanrug.

2.1.4 **Datblygu ein tai ein hunain ar gyfer pobl leol**

Mae Cynllun 3a: *Datblygu ein tai ein hunain er mwyn cynyddu'r cyfleoedd i drigolion Gwynedd gystadlu yn y farchnad dai* yn gynllun cyffrous sy'n anelu i godi tai arloesol ar draws Gwynedd a fydd ar gael i'w prynu neu eu rhentu ar rent canolraddol. Bydd pob tŷ yn cael ei adeiladu yn seiliedig ar egwyddorion 'Tŷ Gwynedd', gan sicrhau eu bod yn hyblyg, yn wyrdd, yn ynni-effeithiol, ac wedi'u hadeiladu yn gynaliadwy.

Mae gwaith ar y datblygiad cyntaf, sef 10 o dai ar hen safle Ysgol Coed Mawr, Bangor, wedi dechrau gyda thendr prisiad cynlluniau rheolaeth adeiladu wedi digwydd. Gobeithir bod ar safle yn ail chwarter 2023.

Mae swyddogion hefyd yn gweithio ar safleoedd eraill hefyd, megis Ty' Ysgol, Llanrug a safle hen lyfrgell Llanberis, sy'n destun cais am ganiatâd cynllunio ar hyn o bryd. Mae safleoedd eraill hefyd ym Mhen Llŷn a De Meirionnydd dan ystyriaeth.

2.1.5 **Sefydlu Gwasanaeth Ynni newydd**

Mae Gwasanaeth Cadwraeth Ynni newydd wedi'i sefydlu er mwyn ymateb i'r lluo o geisiadau a ddaw gan grwpiau cymunedol yn gofyn am help i wireddu cynlluniau ynni adnewyddol a gwella gallu trigolion Gwynedd i osgoi tlodi tanwydd. Mae dwy brif ffrwd i'r gwaith ar hyn o bryd, sef Datgarboneiddio Tai, ac Ymgynghori gyda'r cyhoedd ar Dlodi Tanwydd. Mae costau byw ar flaen meddyliau llawer o drigolion Gwynedd, ac mae'r gwasanaeth yma ar y rheng flaen yn eu helpu gydag ymholiadau a rhoi cymorth ymarferol iddynt.

Darparu cymorth gyda biliau ynni

Hyd yma mae dros 570 o bobl wedi derbyn cymorth gyda'u biliau ynni gan y tîm cadwraeth ynni, trwy dderbyn talebau ynni i fynd tuag at dalu mesuryddion rhagdalau trydan a/neu nwy. Mae'r adborth y mae'r swyddogion wedi'i dderbyn yn profi bod y gwasanaeth yma yn gwneud gwir wahaniaeth i bobl Gwynedd. Dyma un enghraifft:

"Hoffem ddiolch o waelod calon i Ffion a Meilyr am eu gwaith di-ddiwedd o gynghori, a sicrhau bod trigolion bregus Dolgellau, yn elwa'n sylweddol o gael y cyfle i ymgeisio am dalebau tanwydd. Pysuraf i ganmol eich parodrwydd i weithio mor galed mewn cyfnod byr o amser – mae eich angerdd at y gwaith yn glod mawr i'r adran ac yn sicrhau bod trigolion Gwynedd yn derbyn y Cyngor a'r gofal gorau posib."

2.2 **Mynediad rhwydd a chilir at wasanaeth ymholiadau a chynghori ar faterion tai: Sefydlu ein drws ffrynt a desg gymorth ar gyfer y cyhoedd er mwyn eu helpu gyda phroblemau tai:**

Mae'r Adran yn parhau gyda'i nod o sefydlu drws ffrynt/desg gymorth ar gyfer gwasanaethau tai fydd yn hwyluso mynediad y cyhoedd at y gwasanaethau hynny ac yn eu helpu gyda phroblemau tai yn fwy effeithlon.

Ers i mi adrodd y tro diwethaf, mae nifer o ddatblygiadau cyffrous wedi digwydd neu ar y gweill.

System – Mae swyddogion wedi cynnal nifer o gyfarfodydd i drafod posibiladau ar gyfer system ar gyfer y Siop un Stop, gan gynnwys y Gwasanaeth TG mewnol. Bydd aelod o staff y gwasanaeth yn dangos y system i ni yn fuan er mwyn penderfynu a yw'n cyfarch ein hanghenion.

Staffio – Mae dau Swyddog SPOA wedi dechrau gyda'r gwasanaeth ac yn cynorthwyo gyda'r gwaith o drafod gyda phartneriaid. Bydd y swyddogion hyn yn chwarae rhan allweddol yng ngweithrediad y siop un stop unwaith bydd yn weithredol.

Ymchwil – Ar Ionawr 13, rhannwyd holiadur i ofyn barn y cyhoedd ynghylch gwasanaeth cwsmer a chynlluniau'r adran ar gyfer y siop un stop. Ar yr un pryd, mae swyddogion yn dal i

gynnal trafodaethau gyda phartneriaid a mudiadau trydydd sector mewn paratoad ar gyfer lansio'r gwasanaeth newydd. Yn ogystal â hynny, mae gwaith yn digwydd i adnabod llif gwaith a mapio prosesau er mwyn sicrhau ein bod yn rhoi'r camau priodol yn eu lle yn amserol.

2.3 Risgiau eraill

Mae ambell risg i'r Adran sydd angen i mi eu hamlygu ar hyn o bryd.

2.3.1 Fel y nodwyd yn flaenorol, mae'r galw am wasanaethau'r **Unedau Digartrefedd** yn parhau yn uchel gyda'r niferoedd digartref yn parhau ar yr un raddfa a welwyd y llynedd.

Mae'r diffyg addewid o gyllid gan y Llywodraeth i gyfarch y galw uwch fydd arnom yn sgil hyn yn destun pryder, ac rydym wedi amlygu hyn yn gorfforaethol ond bydd y risgiau'n ymwneud â Digartrefedd yn debygol o fod gyda ni nes bydd y cydbwysedd rhwng y galw am dai a'r cyflenwad yn gwella.

I fynd i'r afael â hyn, rydym yn ystyried nifer o opsiynau er mwyn lleihau ein defnydd o lety dros dro a chynyddu ein hopsiynau i ddarparu llety addas i'r rhai sy'n ddigartref yng Ngwynedd. Bydd hyn yn ei dro hefyd yn cyfarch peth o'r gorwariant £6.4m sydd eisoes wedi'i adrodd mewn perthynas â llety dros dro.

2.3.2 Mae'r **Uned Ailsefydlu Ffoaduriaid** wedi bod ar flaen y gad yn cefnogi ffoaduriaid sy'n cyrraedd Gwynedd o Wcraïn yn y Ganolfan Groeso. Fodd bynnag, mae'r Llywodraeth wedi datgan y bydd y Ganolfan yn cau yn y misoedd nesaf ac mae risg sylweddol y bydd y ffoaduriaid hyn yn cael eu gwneud yn ddigartref pe na bai modd dod o hyd i lety parhaol iddynt cyn hynny. Ynghyd â chynllun Noddwyr Wcraïn, amcangyfrifir y gall dod â'r ddau gynllun hwn i ben, yn y senario waethaf, ychwanegu dros 200 o unigolion at ein niferoedd cyflwyniadau digartref.

2.3.3 Rhagwelir y bydd y **cynnydd aruthrol mewn costau ynni** yn cael effaith sylweddol ar y Cyngor. Tra bo prisiau nwy'r Cyngor wedi eu cloi am y cyfnod Ebrill 2020–Mawrth 2024 (ac felly wedi osgoi'r cynnydd byd-eang yng nghostau ynni ac arbed miliynau o bunnoedd i'r Cyngor), nid felly'r sefyllfa gyda thrydan.

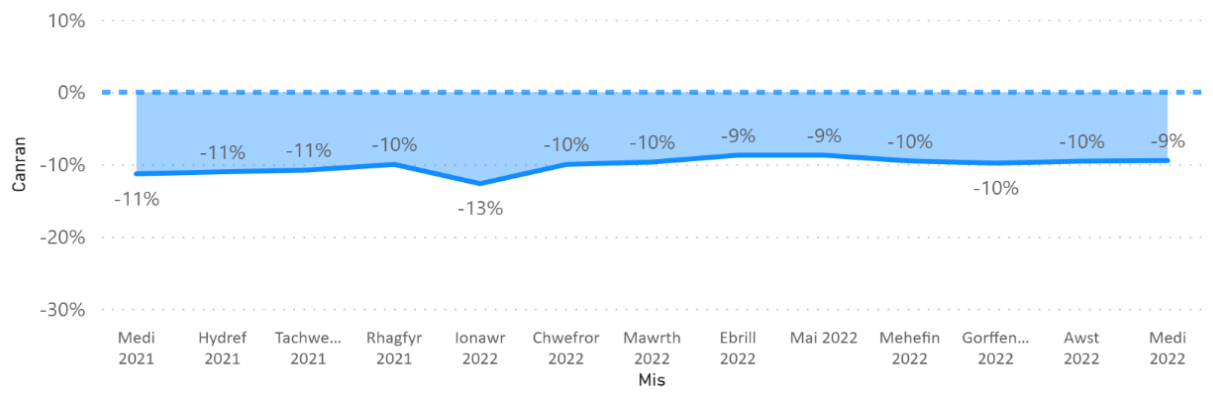
Rhagwelwn rhwng y 1af o Hydref 2022 ar 31ain o Fawrth 2023 y bydd cynnydd sylweddol yng nghost uned o drydan. Er mwyn lleddfu'r ergyd ariannol hon, mae'r Adran yn pwysleisio'r angen i ddefnyddwyr adeiladau'r Cyngor (boed yn swyddfeydd, ysgolion ac eraill) fanteisio ar bob cyfle i wneud y defnydd mwyaf synhwyrol o'u hynni, er enghraifft, sicrhau eu bod yn diffodd goleuadau pan nad oes defnydd o ystafell a thros nos. I'r perwyl hwn, mae'r Adran wedi ymgynghori gyda'r Adran Addysg i hysbysu penaethiaid ysgolion o'r arferion da hyn a bydd y Gwasanaeth Ynni yn parhau i fonitro defnydd ynni ar draws ein safleoedd er mwyn gwneud y defnydd gorau o'r ynni.

3. PERFFORMIAD

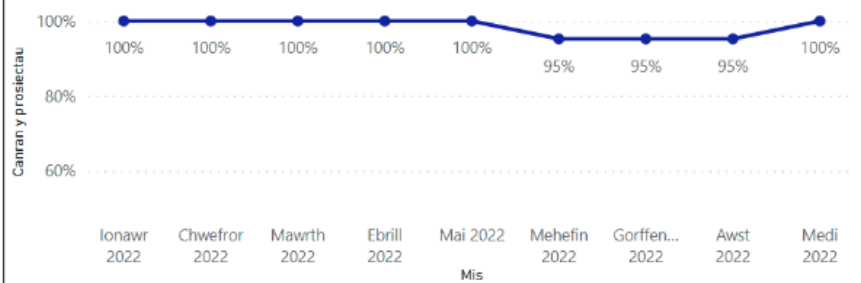
Mae'r Adran wedi bod yn un o'r cyntaf i weithredu trefn newydd herio perfformiad y Cyngor, lle gwahoddir rheolwyr gwasanaeth a Phennaeth yr Adran i drafod perfformiad mewn cyfarfodydd bob dau fis. Yn unol â'r drefn hon, cyflwynwyd yr adroddiad perfformiad diwethaf ar ddata Medi 2022, a chrynohir y prif faterion a godwyd o'r cyfarfod hwnnw isod. Hoffwn ddweud fy mod yn fodlon gyda pherfformiad yr Adran mewn cyfnod mor heriol.

3.1 Mae cranran y newid mewn **allyriadau carbon o adeiladau'r Cyngor** wedi sefydlogi ers misoedd o gwmpas 10%. Mae'r Uned yn defnyddio system newydd o'r enw *Smartspaces* sy'n galluogi iddynt fonitro defnydd ynni ar draws ein safleoedd yn well ac yn fanylach, ac yn ymdrechu i annog newid ymddygiad trwy geisio annog pobl i fod yn rhagweithiol wrth ddiffodd goleuadau, offer sydd ddim yn cael ei ddefnyddio ac ati.

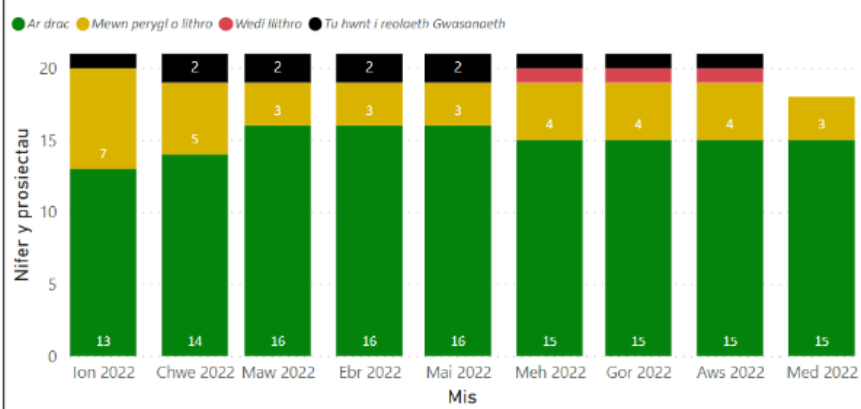
Canran y newid mewn allyriadau carbon o adeiladau o'i gymharu â'r un adeg yn 2019

Prosiectau'r Gwasnaeth Datblygu Eiddo sydd yn symud ymlaen yn unol â'r amserlen wedi i'r briff llawn gael ei gytuno

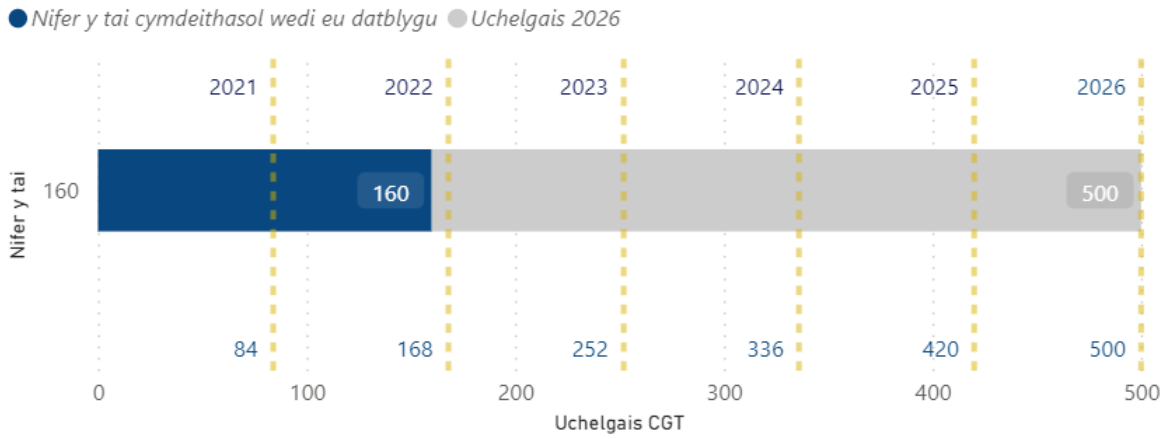

Prosiectau'r Gwasanaeth yn ôl eu statws

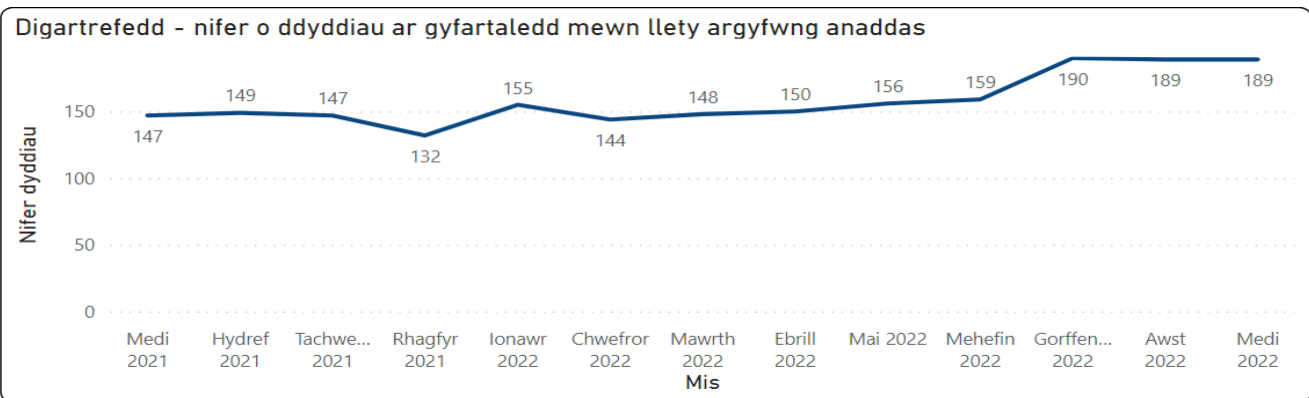
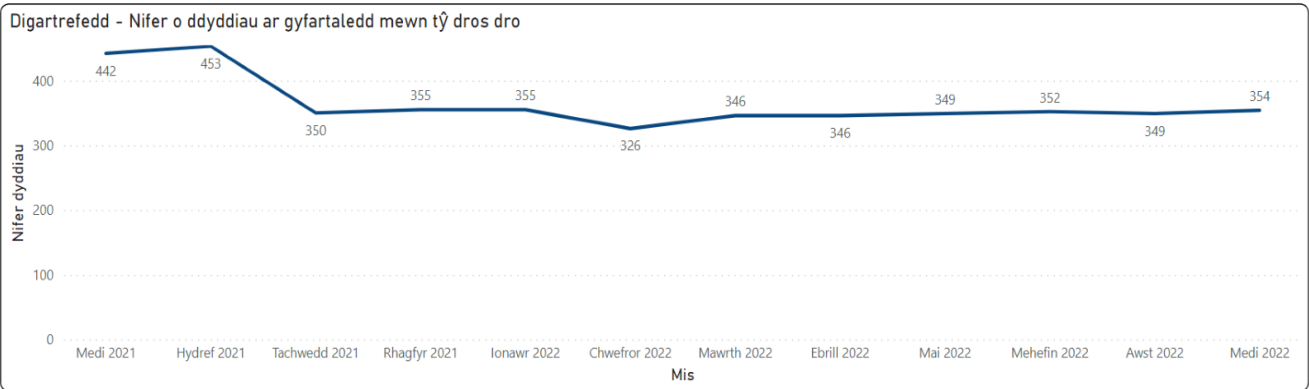

3.2 Mae'n braf nodi bod 100% o brosiectau'r **Gwasanaeth Datblygu Tai ac Eiddo** symud ymlaen yn unol â'r amserlen y cytunwyd arni. Mae'r Adran wedi addasu sut rydym yn dangos data mesurydd y Gwasanaeth hwn gan ddangos statws y prosiectau yn ogystal â chanran y prosiectau sy'n symud ymlaen yn unol â'r amserlen. Gobeithir bod hyn yn rhoi trosolwg gwell ac adlewyrchu'r sefyllfa'n fwy cywir.

Nifer o dai cymdeithasol wedi eu datblygu er mwyn ceisio cyrraedd uchelgais y CGT

3.3 Fel y gwelir uchod, mae cynyddu'r cyfleoedd sydd gan bobl leol i fyw yn lleol yn un o flaenoriaethau'r Adran. Un ffordd o wneud hyn yw cydweithio gyda'r Cymdeithasau Tai ar y Rhaglen Ddatblygu Tai Cymdeithasol trwy ddarparu cyllid i'r cymdeithasau adeiladu unedau preswyl ar draws y sir yn unol ag anghenion lleol. Ers cychwyn y cynllun mae 173 o dai fforddiadwy wedi'u codi yma yng Ngwynedd. Bydd £12,304,577 o arian Grant Tai Cymdeithasol sydd wedi ei ddenu ar gyfer 22/23 yn darparu 123 o dai cymdeithasol a 21 o dai canolraddol. Yn ogystal, mae £13,535,035 o arian Grant Tai Cymdeithasol wedi'i glustnodi ar gyfer Rhaglen 2023/24 gyda dros £10,000,000 eisoes wedi ei ddyrannu ar gyfer gwahanol gynlluniau dros y Sir.

- 3.4 Mae'r cynnydd mewn **digartrefedd** y soniais amdano uchod yn cael ei adlewyrchu ym mesurau perfformiad yr Adran, gyda'r nifer o ddyddiau ar gyfartaledd mewn llety argyfwng anaddas (e.e. gwely a brecwast), er yn sefydlogi, yn parhau yn uchel – **189** o ddiwrnodau, a'r nifer o ddyddiau ar gyfartaledd mewn llety dros dro (tai preifat sy'n cael eu prydlesu gennym) yn **354** diwrnod. Er nad oes datrysiad hawdd a chyflym i'r broblem hon, mae cynlluniau'r Cynllun Gweithredu Tai i ddatblygu 38 o unedau llety â chefnogaeth i alluogi unigolion symud o lety argyfwng, ynghyd â chynlluniau i annog rhagor o landlordiaid osod eu heiddo er budd unigolion a theuluoedd digartref yn ceisio mynd i'r afael â'r sefyllfa. Mae hyn yn ogystal â'r cynlluniau sydd gennym i ostwng ein gwariant ar lety dros dro.
- 3.4 Rhoi cymorth i bobl fyw mewn cartref o safon, sy'n fforddiadwy ac sydd yn gwella ansawdd eu bywyd yw nod pennaf y Cynllun Gweithredu Tai a mesurir hynny trwy gyfrifo sawl uned sydd wedi'i ddatblygu neu sawl person sydd wedi derbyn cymorth tuag at wireddu'r nod hwnnw. Mae'r ffigwr hwn ar hyn o bryd yn **2720**, sy'n deillio o waith rhagweithiol i alluogi i bobl aros yn eu tai a pharhau i fyw yn annibynnol e.e. trwy wneud addasiadau a gosod rampiau ac ati, a chynlluniau sy'n galluogi i bobl brynu neu rentu tai e.e. grantiau i brynwyr tro cyntaf adnewyddu tai gwag, prynu tai oddi ar y farchnad breifat ac ati. Rhagwelir y byddwn yn cyrraedd y targed a osodwyd ar gyfer diwedd y flwyddyn ariannol.

4. SEFYLLFA ARIANNOL/ARBEDION

Yn dilyn adolygiad diweddar o sefyllfa cyllidebol yr adran a gyflwynwyd ir cabinet 24/01/2023 nodwyd fod oblygiadau newid deddfwriaethol yn ymwneud â Digartrefedd yn golygu pwysau ariannol sylweddol eleni. Er bod dyraniad o £1.5m o gronfa trefniadau yn sgil covid y Cyngor wedi ei roi i gynorthwyo'r sefyllfa, rhagwelir gorwariant net o £2.7 miliwn eleni.

BARN Y SWYDDOGION STATUDOL

Y Swyddog Monitro: *“Dim sylwadau i’w hychwanegu o safbwynt priodoldeb”*

Pennaeth Cyllid: *“Rwyf yn fodlon fod yr adroddiad yn adlewyrchiad teg o sefyllfaoedd ariannol yr Adran Tai ac Eiddo.”*